

*Гавловська Олександра Віталіївна,
Прокон'єва Тетяна Анатоліївна ,
студентки факультету урбаністики та просторового планування,
Наук. керівник: д.ю.н. Сердюк Н.А.,
Київський національний університет будівництва і архітектури*

ПРАВА І СВОБОДИ ЛЮДИНИ І ГРОМАДЯНИНА ЗА КОНСТИТУЦІЄЮ УКРАЇНИ

Кожна людина від народження наділена певними правами, які зумовлені самою її природою і не залежать від волі держави. Роль держави зводиться до забезпечення умов для їх реалізації.

Говорячи про реалізацію та гарантії прав людини, потрібно підняти питання насамперед юридичного або закріпленого у законодавстві їх забезпечення. Саме держава, як єдиний представник усього суспільства має "розподіляти" надані членам суспільства ті чи інші можливості. Тому права людини повинні набути певних юридичних характеристик таких як: закріплення в Конституції, здійснення їх за допомогою юридичних засобів, охорона їх та захист. Саме щодо цього у Пакті про громадянські та політичні права, яких був прийнятий ООН та набув чинності 23 березня 1976 записано. Цитую: "Кожна Держава, яка бере участь у цьому Пакті, зобов'язується вжити максимальних меж заходів щодо забезпечення поступового повного здійснення прав що визначаються у цьому Пакті, усіма належними способами, включаючи, зокрема, вжиття законодавчих законів"

Міжнародний пакт про громадянські та політичні права — пакт Організації Об'єднаних Націй, в основу якого покладено Загальну декларацію прав людини. набув чинності 23 березня 1976 року.

Класифікація прав людини:

- громадянські (особисті) права (вони забезпечують захист особи та надають можливість брати участь в житті суспільства. До них відносяться право на життя, на свободу, особисту недоторканність, недоторканність житла, на свободу від посягань на повагу і гідність, репутацію, право на сповідання релігії, на судовий захист);

- політичні (до них відносять свободу слова, право на участь у політичному житті, право на мирні збори, право на створення асоціацій, право обирати і бути обраним в органи влади/місцевого самоврядування);

- соціально-економічні (забезпечують право на працю, на справедливі і сприятливі умови праці, право на достойний рівень життя, право на власність, право на житло, освіту, медичне та соціальне забезпечення, відпочинок);

- культурні (право на участь у культурному житті суспільства, користування благами культури, право на захист культурної спадщини).

З правами людини тісно пов'язані політичні права, оскільки являють собою міцний зв'язок між людиною і державою, завдяки громадянству. Цей зв'язок створює взаємну відповідальність між ними: незалежно від місцезнаходження громадянина, держава зобов'язана захищати його права та свободи, а у свою чергу громадяни повинні не зволікати законів та приписів, встановлених державою в інтересах усього суспільства.

Особисті права являють собою пріоритетний вид прав і свобод людини і громадянина, оскільки вони вважаються природними, бо належать кожному від народження і не можуть бути обмежені.

За Конституцією України до особистих прав і свобод відносяться: право на життя; право на свободу та особисту недоторканність; недоторканність житла; таємниця листування, телефонних розмов, телеграфної та іншої кореспонденції; невтручання в особисте і сімейне життя [1, ст. 27, 29, 30, 31].

Найбільшу цінність серед особистих(природних) прав для людини становить фундаментальне право на життя (27 стаття Конституції України). Цим правом засвідчується, що ніхто не може бути позбавлений життя і не є ні перед ким юридично зобов'язаною за своє життя і народження, та порушення недоторканості людини не може бути обумовлено ніякими цілями чи інтересами. Держава несе відповідальність за забезпечення цього права, бо від дотримання права на життя залежить існування і розвиток суспільства в цілому.

Захист життя людини також залежить від розвитку системи охорони здоров'я, бо здійснює санітарно-гігієнічні та протиепідемічні заходи, контроль за безпекою та правами пацієнтів, виробництвом лікарських препаратів та дотримання технологій в медицині; утримання установ невідкладної допомоги; заборона незаконного лікарювання та інші. [2]

У Конституції України закріплена ціла низка як традиційних, так і нових гарантій прав та свобод людини та громадянина, які дозволяють кожному громадянину обирати вид своєї поведінки, користуватися економічними й соціально – політичними свободами та соціальними благами як в особистих, так і в суспільних інтересах. Зокрема, кожна людина має право на вільний розвиток своєї особистості, якщо при цьому не порушуються права і свободи інших людей, водночас має обов'язки перед суспільством, в якому забезпечується вільний і всебічний розвиток особистості (стаття 23 Конституції України).

Громадяни України мають рівні конституційні права і свободи і є рівними перед законом. Не може бути привілеїв чи обмежень за ознаками раси, кольору шкіри, політичних, релігійних та інших переконань, статі, етнічного та соціального походження, майнового стану, місця проживання, за мовними або іншими ознаками.

Визначаючи права людини, Конституція України закріплює обов'язок кожного неухильно додержуватися Конституції України

та законів України, не посягати на права і свободи, честь і гідність інших людей. Незнання законів не звільняє від юридичної відповідальності (ст. 68 Конституції України).

Список використаних джерел:

1. Конституція України. URL: <https://www.president.gov.ua/ua/documents/constitution/konstituciya-ukrayini-rozdil-ii> (дата звернення: 08.12.2020).
2. Основи законодавства України про охорону здоров'я #2801-XII від 19.11.1992 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2801-12#Text> (дата звернення: 08.12.2020).
3. Буткевич В. Права людини в Україні. *Права людини в Україні*. Щорічник. 1993. К., 1995. С. 34-35.

*Рекомендовано до друку Вченою радою Київського національного університету
будівництва і архітектури, протокол №36 від 17 грудня 2020 р.*

Редакційна колегія

Мамедов А.М. – к.т.н., доц., КНУБА (голова)
Сердюк Н.А. – д.ю.н., доц., КНУБА, ВГО «Асоціація українських правників»
Мьоллер П. – член правління, Директор, Фонд Ебергарда Шьока (Німеччина)
Вайзе Т. – віце-президент Фонду підтримки будівельної галузі (Німеччина)
Вангородська Г.І. – керівник юридичної компанії «BLF Group»
Марченко М.В. – к.ю.н., ВГО «Асоціація українських правників»
Безклубий І.А. – д.ю.н., проф., Київський національний університет імені Тараса Шевченка
Гаран О.В. – д.ю.н., проф., Одеський національний університет ім. І.І. Мечникова
Кірін Р.С. – д.ю.н., доц., Інститут економіко-правових досліджень НАН України
Лисюк Ю.В. – к.ю.н., доц., КНУБА, підполковник поліції
Мамонтов І.О. – Заслужений юрист України, к.ю.н., доц., КНУБА
Перегуда Є.В. – д.п.н., проф., КНУБА
Похиленко І.С. – к.ю.н., доц., КНУБА
Халабуденко О.А. – к.ю.н., доц., КНУБА
Харитонов Є.О. – д.ю.н., проф., НУ «Одеська юридична академія», член-кор.
НАПрН України, Заслужений діяч науки і техніки України
Шаповалова І.В. – к.ю.н., доц., КНУБА

Рецензент:

Шатіло Володимир Анатолійович – доктор юридичних наук, доцент,
завідувач кафедри права факультету економіки і права Київського національного
лінгвістичного університету

**Права людини в умовах розбудови соціальної правової держави в
Україні. Зб. наук. пр. Матеріали «круглого столу» (Київ, 10 грудня 2020 р.) /
Мін-во освіти і науки України, Київ. нац. ун-т будівн. і архіт-ри та ін.
Київ–Тернопіль : КНУБА, «Бескиди», 2020. 121 с.**